

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Udrag fra Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 674. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14val-shoot-idm140708758382992/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

deskildringerne: Gerhard-Annettes »kærlighed, der er sand i sanserne, men lyver i hjertet« er måske udpræget halvfemser-psykologi? Og den betagende, men åbenbart ikke blot fantaserede Edith, hvis opdukken i slutningen af *Med den brede Pensel* (som Møller ikke beundrer) og i Suleima-skikkelsen i *Sangenets Bog* (1889) han nævner – ikke for den *inside information*, Møller sikkert har haft del i, men for den tilbedende poesi. Interessant er det også, at Møller lægger vægt på tidsbilledets seriøse eller sorgfulde side, med angsten for nationens skæbne. På politikken i snævrere forstand og om teatertematikken i romanen spilder denne anmelder ingen ord.

Vedel skulle først tilbage fra Italien midtvejs i 1891, men det lykkedes ham i hans nye opgave som førsteanmelder i tidsskriftet *Tilskueren* at presse en lang behandling af *Forskr.* ind mellem titlerne i bunkeanmeldelsen »Literatur-Oversigt« i augustnummeret 1891 (især s. 620-27). Hovedindtrykket er betagelse; men som vanligt hos kritikeren Valdemar Vedel kommer der en del subtraktioner med i vurderingen; således har han et kritisk blik for Drachmanns falske åndrigheder og tankemæssige naivitet – å la Hugo og Bjørnson. Vedel går ellers væsentlig i venen Møllers spor, om end mere analytisk og psykologisk. Ganske vist finder han Ulf mindre interessant end Gerhard, men det hænger måske sammen med, at Vedel er mindre karakterologisk, mere fænomenologisk og mere reflekteret end Møller. Han er opmærksom på romanens vægt på små ting og tilfældigheder, kontingensen. I en række scener ser han en præsentation af sjælelivets irrationalitet »med fuldt moderne Syn, – i Slægt med Russernes.« At romanen bades i et skær af fantasi og stemninger, bl.a. juninatscenen, er ikke noget nyt i Vedels anmeldelse; mere bemærkelsesværdigt er det, at de nævnte træk tilsammen opfattes som symptomer på, at bogen overhovedet er »skreven om Livets Uendelighed, Uudtømmelighed«, og at dette indicerer, at »Positivismens, Naturalismens Tid synes at være forbi.«

Også *Dagbladets* anmelder havde ganske vist lovprist *Forskr.*, fordi den stod »mellem den naturalistiske Romanskriveres tørre Pindebrænde som et levende Træ, i hvis susende Løvværk der kvidres og synges« osv.; men det var snarest en litteraturpolitisk